

„Евроатлантически измерения на националната сигурност и приносът на България за укрепване на сигурността в региона след 2015 г.“

Югоизточна Европа е регион наситен с етническо и културно разнообразие, претърпял множество негативни динамични процеси изразени в преразпределение на територии, сепаратизъм, слабо икономическо развитие и др. Присъединяването на България към НАТО, стратегическото разположение и ролята на страната като външна граница на Европейският Съюз я поставя в положението на регулатор на основните комуникационни линии свързващи Стария Континент с Ориента в момента и за в бъдеще.

През изминалите години се наблюдава повишаване на рисковете и заплахите за сигурността на държавите в евроатлантическото пространство и в частност Югоизточна Европа, произтичащи от настъпилите световни геополитически промени. Като причини за тези изменения можем да обособим няколко основни фактора:

- Последствията от Световната финансова-икономическа криза и нейното многоаспектно въздействие над всички измерения на сигурността;
- Преразпределението на сферите на влияние и връзката между геостратегическите интереси на основните играчи в международните отношения;
- Постепенното изместване на епицентъра на конфликтните зони в Широкия Близък Изток;
- Подклаждането на етно-религиозна и национална нетърпимост между и в държавите от Югоизточна Европа;
- Глобализацията на организираната престъпност и увеличаването обхвата на терористичните организации.

Вследствие на тези промени, заплахите за сигурността на Република България и държавите в региона манифестират под формата на нарастване на обществено-политическото напрежение и загубата на доверие в институциите, проявата на терористични актове, засилването на миграционните процеси и свързаното с тях заформяне на нови трансгранични канали за контрабанда на оръжия, наркотици, трафик на хора и др. Рискът от ескалация и разпространяване на тези заплахи се увеличава с намаляването на способностите за ресурсно и финансово обезпечаване на органите за сигурност и институциите отговорни за превенцията им, както и ненавременната реакция от страна на ключовите международни организации. Вземайки предвид характера на тези рискове и заплахи, нивото на икономическо развитие и времето нужно за интегриране на страните от Югоизточна Европа в НАТО и ЕС, можем да прогнозираме тяхното дългосрочно насаждане като основни проблеми пред националната и регионална сигурност.

Приносът на Република България за укрепване на сигурността в региона в дългосрочен план се изразява основно, чрез използването на нейното геостратегическо разположение и дейностите свързани с членството и в ключовите за региона международни организации. Той може да се изрази чрез:

- Утвърждаване на европейските стандарти и ценности в отношенията между държавите в региона с цел укрепване на доверието и сигурността в Югоизточна Европа и Черноморския регион;
- Противопоставяне на регионализацията като метод за самоизолация, подпомагайки генерирането на стабилност в региона;

- Насочване на усилията към формиране на сътрудничество между държавите от Югоизточна Европа и Черноморския регион в сферата на сигурността за съвместни действия при възникването на кризисни ситуации и превенцията им;
- Участието на Българската Армия в многонационални бойни групи на ротационен принцип;
- Допринасяне за изграждането на Европейските сили за сигурност;
- Развиване на транспортната и енергийна инфраструктура и др.

Нужно е да осъзнаем, че проблемите възникващи в регионален план не засягат само нас, но и самата Европейска и Северноатлантическа общност. Бързото предприемане на мерки при възникването на заплахи или кризи и провеждането на операции в техен отговор трябва да бъде колективна реакция а не индивидуална инициатива. Стремежът е постигането на синергия между организациите, държавите в региона и тяхното бъдеще.